

Vergaderjaar 2008–2009

29 628

Politie

Nr. 115

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 februari 2009

In het wetgevingsoverleg van 10 november 2008 (31 700 VII, nr. 49) heb ik uw Kamer toegezegd een nader overzicht te geven van de financiële situatie van de politiekorpsen. In deze brief doe ik mijn toezegging gestand. Achtereenvolgens komt aan de orde het financiële beeld van de korpsen zoals dat naar voren komt uit de ingediende begrotingen en meerjarenramingen, de wijze waarop in die begrotingen invulling is gegeven aan de opgelegde taakstelling van € 100 miljoen, de wijze waarop ik in 2009 invulling zal geven aan het financiële toezicht op de korpsen, en de maatregelen die ik voor ogen heb om de financiële positie van de korpsen op de kortere en de langere termijn gezond te houden.

Laat ik vooropstellen dat de Nederlandse politie de afgelopen jaren zeker een grote bijdrage heeft geleverd aan het vergroten van de veiligheid van Nederland. Het budget voor de Nederlandse politie is daartoe ook in die jaren aanzienlijk uitgebreid. Tussen 2002 en 2006 zijn de bijdragen vanuit mijn ministerie aan de politie (de regionale politiekorpsen, het Korps landelijke politiediensten en de Politieacademie) met 28% gestegen van circa € 3,4 miljard per jaar naar € 4,3 miljard per jaar. Voor de regionale politieregio's is de bijdrage in deze periode gestegen van € 2,9 naar € 3,5 miljard. Dit is onder andere ten goede gekomen aan extra politie-medewerkers, kwaliteitsverbeteringen en materiële zaken zoals ICT. Gezien de kansen op besparing door betere samenwerking tussen de korpsen heeft het kabinet bij haar aantreden overwogen dat een efficiëncyprikkel op zijn plaats was, en daartoe een taakstelling van € 100 miljoen opgelegd, gelijk aan ruim 2% van het beschikbare budget. Tegelijkertijd overigens heeft het kabinet €189 miljoen (gelijk aan 4%) in de politie geïnvesteerd voor specifieke doelen, waaronder extra wijkagenten en forensisch assistenten. Netto is dus sprake van een intensivering van € 89 miljoen.

Reële groei van de begroting van de Nederlandse politie zal de komende jaren niet aan de orde kunnen zijn. De macro economische ontwikkelingen

in het afgelopen jaar versterken dat. Alle inspanningen zullen er op gericht moeten zijn nog doelmatiger en doeltreffender met de bestaande middelen om te gaan. Dat is ook een van de elementen van het kabinetsstandpunt samenwerkingsafspraken en politiewet, dat ik samen met de minister van Justitie recent aan uw Kamer heb gezonden.

Het financiële beeld op basis van de ingediende begrotingen

Het algemene beeld van de ingediende begrotingen is dat – zoals verwacht – de financiële situatie verslechterd is ten opzichte van de vorige begroting. Dit komt onder meer naar voren uit de volgende tabel die de cumulatieve tekorten van de 25 korpsen weergeeft. Daarbij merk ik op, dat het beeld per korps kan verschillen van het hier gepresenteerde macro beeld.

De cumulatieve begrote tekorten over de periode 2009–2012 zijn ten opzichte van de begrotingen 2008–2011 opgelopen met circa € 100 miljoen. In het jaar 2012 wordt een tekort geraamd van circa € 76 miljoen.

Resultaat uit normale bedrijfsvoering (x € 1000)	2009	2010	2011	2012
Begroting 2009	- 63 450	- 92 544	- 58 169	- 75 728
Begroting 2008	- 45 574	- 37 953	- 23 937	n.v.t.
Verslechtering	- 17 876	- 54 591	- 34 232	

Als belangrijkste oorzaken van het verder oplopen van het tekort worden door de korpsen genoemd: de eenmalige aanschaf van het dienstwapen en de bijdrage voor de CAO van de politie van € 30 miljoen. Een deel van deze tekorten kan tijdelijk worden opgevangen door inzet van eigen vermogen.

De invulling van de taakstelling

In de afspraken die ik aan het begin van deze kabinetsperiode met het korpsbeheerdersberaad heb gemaakt is opgenomen dat de invulling van de taakstelling niet ten koste zou gaan van de operationele kracht van de politie. Afgesproken is dat de besparingen ten eerste gevonden zullen worden in de samenwerking op het gebied van inkoop en in besparingen bij de bovenregionale voorzieningen en de Voorziening tot samenwerking Politie Nederland (VtsPN). Daarnaast zullen de korpsen besparingen zoeken in de materiële kant en de overhead.

Op basis van de begrotingen en van een inventarisatie van de korpsen zelf is een voorlopige analyse gemaakt van de wijze waarop en mate waarin de opgelegde taakstelling inmiddels is verwerkt. Daaruit blijkt allereerst dat de taakstelling nog niet volledig in besparingsmaatregelen lijkt te zijn omgezet. Van de totale taakstelling van € 100 miljoen, is effectief voor een bedrag van € 81,9 miljoen bezuinigingen voorgenomen. 19% van de totale taakstelling moet dus nog worden gevonden. Daar staat tegenover dat enkele korpsen bovenop hun relatieve aandeel in de taakstelling aanvullende besparingen en ombuigingen hebben voorgenomen. Wanneer die worden meegeteld, hebben de regiokorpsen voor € 97,5 miljoen aan besparingen en bezuinigingen gepland.

In de tweede plaats blijkt dat van het totaal aan ingeboekte besparingen en bezuinigingen (€ 97,5 miljoen) op interne bedrijfsvoering (inclusief ondersteunend personeel ongeveer € 62 miljoen) is bezuinigd. Budgetten voor executief personeel zijn verlaagd met ongeveer € 16 miljoen.

In de derde plaats kan worden vastgesteld dat van de € 97,5 miljoen € 18,3 miljoen is bespaard door versterking van samenwerking met andere korpsen. De besparing betreft onder meer € 5,6 miljoen door interregionale samenwerking tussen de politieregio's Drenthe, Groningen en Friesland.

Met andere woorden: de korpsen hebben ca. 80% van de taakstelling ingevuld door besparingen op bedrijfsvoering en ondersteuning en de resterende ca. 20% op de primaire processen. Daarnaast geldt dat de korpsen ca. 80% van de besparingen zelf hebben opgevangen en de resterende 20% door samenwerking met andere korpsen.

Uit het voorlopige overzicht maak ik op dat samenwerking in de bedrijfsvoering als middel om de taakstelling op gewenste en afgesproken wijze in te vullen nog onvoldoende is ingezet. Ik zal daarover het gesprek aangaan met de korpsbeheerders.

De invulling van het toezicht

De primaire verantwoordelijkheid voor het financiële beheer ligt bij het regionaal college en de korpsbeheerder. De korpsbeheerders hebben voor 15 november jl. de regionale korpsbegroting bij mij ingediend.

Vanuit mijn wettelijke toezichtsrol behoeft de begroting van een politieregio mijn goedkeuring als deze niet in evenwicht is en het blijkens de meerjarenraming niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende drie jaren een evenwicht tot stand zal worden gebracht. Concreet houdt dit in dat wanneer een politieregio vier jaren een tekort begroot, ik wettelijk verplicht ben om dit korps onder preventief toezicht te stellen. Ik treed dan zo snel mogelijk in overleg om maatregelen te treffen die alsnog leiden tot een materieel sluitende begroting. Het regionaal college moet deze aangepaste begroting en de maatregelen uiteraard bekrachtigen, waarna ik alsnog goedkeuring kan verlenen aan de begroting. Indien dit lukt wordt het preventief toezicht materieel niet verder ingevuld en kan uitvoering worden gegeven aan de alsnog goedgekeurde begroting. Tussentijdse beëindiging van het preventieve toezicht is namelijk niet mogelijk. Zolang de goedkeuring niet is verkregen, mag de politieregio, behalve in gevallen van dringende spoed, geen uitgaven doen zonder mijn toestemming.

In het geval dat een begroting in evenwicht is, ook al worden tekorten gepresenteerd in de jaren daarna, komt een regio conform de wet-en regelgeving onder repressief toezicht (ofwel toezicht achteraf).

Wanneer een korps voldoende eigen vermogen heeft om een langere periode van tekorten te overbruggen, dan kan de regio gebruik maken van de zogenaamde faciliteit «inzet eigen vermogen» die begin 2008 is ingesteld. Hierbij krijgt de regio toestemming om in de periode tot maximaal 2016 tekorten te begroten, zonder dat het korps onder preventief toezicht komt te staan. De minister en de korpsbeheerder komen zowel de omvang van de tekorten als de maximale tekortperiode overeen.

Begin 2009 zijn door mij vijf korpsen onder preventief toezicht gesteld. Dit zijn de korpsen Friesland, Drenthe, Gelderland-Zuid, Brabant-Noord en Limburg-Noord. Gelderland Zuid heeft mij inmiddels verzocht eigen vermogen in te mogen inzetten om het tekort in 2009 te dekken. Ik verwacht daarover een positief oordeel te kunnen geven, waardoor preventief toezicht niet nodig meer zal zijn. Voor elf andere korpsen geldt dat de begroting wettelijk gezien geen preventief toezicht vereist, maar dat de financiële situatie naar mijn oordeel wel extra aandacht behoeft. De komende tijd treed ik in overleg met deze korpsen.

De maatregelen voor de toekomst

Zoals ik in het begin van deze brief heb gezegd, is de uitdaging voor de komende jaren om gezamenlijk nog efficiënter en effectiever om te gaan met de beschikbare middelen. Een samenhangend pakket van maatregelen is nodig om de algehele financiële situatie van de Nederlandse politie te verbeteren en robuuster te maken. Dat pakket bestaat enerzijds uit maatregelen gericht op een doelmatigere en doeltreffender besteding en anderzijds op maatregelen gericht op betere verdeling van de beschikbare middelen.

- In zijn algemeenheid is meer sturing nodig op kostenbeheersing. Belangrijk hulpmiddel daarbij is een benchmark van de regionale korpsbegrotingen 2009–2012 waarin de (onderlinge) verschillen duidelijk worden. Via deze benchmark kunnen ook afspraken worden gemaakt over acceptabele kostenniveaus en over de sturing daarop.
- Om kosten structureel terug te dringen is in de tweede plaats meer landelijke en bovenregionale samenwerking op het terrein van bedrijfsvoering nodig, zoals ook als richting opgenomen in het kabinetsstandpunt politiebesteding. Zo zal de komende periode door middel van een feasibility-studie en «business cases» worden onderzocht op welke PIOFACH taakgebieden welke winsten kunnen worden geboekt. Daarbij zal ook worden onderzocht op welke wijze middelen kunnen worden vrijgespeeld voor de noodzakelijke investeringen en frictiekosten. Immers: in dit proces komen de kosten voor de baten.
- In de derde plaats is het zaak de beschikbare middelen zo goed mogelijk over de korpsen te verdelen. Daartoe zal de komende periode groot onderhoud worden uitgevoerd op het budgetverdeelsysteem. Met het korpsbeheerdersberaad zijn afspraken gemaakt over de belangrijkste elementen waarop het onderhoud zich zal richten.
- In de vierde plaats is het van belang om meer consistentie aan te brengen tussen de verschillende middelen en doelen waarmee de korpsen worden gestuurd. De ambitie van het kabinet is minder te gaan sturen op input en meer te sturen op resultaat. In dat kader zal ook de structurele sterkte vanaf 2014 worden herbezien.
- Tenslotte zullen, in het licht van het kabinetsstandpunt politiebesteding, de mogelijkheden worden bezien korpsen met acute financiële problemen in een overbruggingsfase te helpen.

De dreigende knelpunten in de toekomstige financiële positie van de korpsen neem ik serieus. Ik zie het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van mij en de korpsbeheerders om de financiële positie van de Nederlandse politie gezond te houden zodat de Nederlandse samenleving gegarandeerd blijft van de goede en adequate politiezorg. Ik zal over de bovengenoemde maatregelen het gesprek aangaan met de korpsbeheerders. Het is mijn ambitie daarover met hen dit voorjaar concrete afspraken te maken.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
G. ter Horst